

DE 'KREMATORIA'

Bunker I en II), hadden deze *Krematoria* niet alleen een veel grotere capaciteit (in de *Krematoria II en III* gaskamers die ca. drieduizend personen konden bevatten, in de *Krematoria IV en V* gaskamers voor, vermoedelijk, ca. zestienhonderd personen), maar ook was er bijzondere aandacht besteed aan het clement van de misleiding; wij zien dat als een aanwijzing dat die misleiding in het *Krematorium I* en de *Bunker I en II* menigmaal niet voldoende effectief was geweest.

Het transport van het perron van aankomst in Auschwitz (gelijk gezegd, reden vermoedelijk alleen de treinen met de laatste drie transporten uit Westerbork tot midden in het kamp Birkenau) was in zoverre 'verfijnd' dat met de vrachtauto's of autobussen een auto'tje meereed waarop, ter geruststelling, een groot Rode Kruis-teken geschilderd was; in dat auto'tje bevonden zich de bussen met *Zyklon-B* die in de vroegere periode aan een motorrijder toevertrouwd waren.

In alle vier de *Krematoria* (vrij lage gebouwen, met heggen en struiken omgeven) werden de personen die er binnengevoerd werden, eerst naar de ruimte gebracht waar zij zich ontkleden moesten; zij werden daarbij begeleid door leden van het *Sonderkommando*, Joden dus, die hen geruststelden en aanmaanden, de bevelen van de *SS*'ers op te volgen. In de kraakheldere ontkledingsruimte waar, in zes of zeven talen, bordjes hingen met 'Houd u schoon', 'Vergeet uw zeep niet' erop, kreeg elk een genummerde klerenhanger; gezegd werd dat men zich het nummer goed moest inprenten, dan kreeg men 'na de douche' zijn kleren spoediger terug. Soms werden ook door een in het wit geklede gevangene die de aanduiding '*Badedirektor*' droeg, kleine handdoeken en stukjes zeep rondgedeeld, soms zei de *SS*'er die chef was van de in de *Krematoria* dienstdoende *SS*'ers, *SS-Hauptscharführer* Otto Moll, dat de 'douche' nodig was voor de desinfectie en dat men onmiddellijk nadien een kop koffie zou krijgen. Ging men dan de 'doucheruimte' binnen, dan zag men in de *Krematoria II en III* douches die in de zoldering aangebracht waren. Het was regel dat ook enkele *SS*'ers en leden van het *Sonderkommando* in die 'doucheruimte' mee naar binnengingen - zij sprongen op het laatste moment naar buiten. De zware deur werd elektrisch gesloten en het *Zyklon-B* werd door openingen in het dak uitgeschud. De 'vlokken' vielen niet op de bodem van de gaskamer, maar stapelden zich op in holle blikken 'zuilen' die vol gaten zaten waaruit het blauwzuurgas ontsnapte. Werd de gaskamer, na mechanisch ontlucht te zijn (dat duurde ongeveer twintig minuten), geopend, dan bleek steeds dat de slachtoffers met hun laatste krachten weggevlucht waren van de plaatsen waar die blikken 'zuilen' stonden. Het *Sonderkommando* sleepte de lijken de gaskamer uit; bij de vrouwen werd het haar afgeknipt; uit de gebitten werden de